Ч. 71. Середа 12 цьвітня (30 марта) 1905. Рік XV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостах на провінциї:

на цілий рік	К 4·80
на пів року	„ 2·40
на чверть року	„ 1·20
місячно . . .	„ —·40

Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік	К 10·80
на пів року	„ 5·40
на чверть року	„ 2·70
місячно . . .	„ —·90

Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

З Ради державної. — До ситуациї на Угорщині. — Справа марокканьска. — З Сербії. — Подїї в Росиї і росийско-япаньска війна.

На вчерашнім засїданю палати послів, котре розпочало ся по полудни о 4 год., відчитано між інтерпеляциями також кілька інтерпеляций пос. Дашиньского а між тими й одну о якімсь фальшованю протоколів в самбірскім карнім суді. Опісля мотивував пос. Дашиньский пильне внесенє послів Дашиньского, Пернерсторфера, Гибеша і товаришів, взиваюче правительство, щоби безпроволочно розпочало будову водних доріг, вичислених в законї з дня 11 червня 1901 р. і щоби оправдало проволоку тих будівель, котрі мали бути розпочаті вже в 1904 р. Бесїдник вказував між иншим на нужду в Галичинї, звідки в послїдних чотирох роках виїхало звиш 100 тисячів дорослих мужчин і жінок до північної Америки. Сего року від 1 січня до 31 марта виїхало лиш через саму північну зелїзницю 50 тисячів людий до Німеччини і Америки. Що зробить правительство з кредитами, призначеними на канали? Настає підозрінє, що ужиє їх на що иншого, іменно на цїли воєнні. Мусїло щось стати ся за кулїсами, що спонукало зміну поглядів правительства. Може бути, що кредити каналові будуть ужиті на гармати і торпедовцї. Правительство повинно дати поясненє, коли хоче розпочати будову і оправдати проволоку. Коли то не стане ся, в такім случаю не можна законів трактувати поважно і право Корони санкціонованя не буде основним законом, але з часом може стати ся маною. — Остаточно пильність внесеня пос. Дашиньского відкинено значною більшостию і приступлено до дальшої дискусиї над проєктом закона о підводах.

Відносини на Угорщинї путають ся що раз більше. Послїдна дебата адресова виказала, що й так звані десиденти, посли, котрі виступили з лїберальної партиї, годять ся тепер майже, чого домагає ся сполучена опозиция. Становище тої ґрупи послів заступав давнїйший мінїстер просьвіти др. Власич, а єго заяву що до справ войскових приняла комісия адресова з великим одушевленєм. Тих вісїмдесять кілька послів з давної лїберальної партиї, що ще держать ся разом, стоять кріпко при своїй давній проґрамі, а Кошут оголосив в своїм партийнім орґанї письмо, в котрім завзиває ту партию, щоби она розвязала ся і перестала політично єствувати. Він каже: Нарід міг би свої сили значно збільшити, як би розвязала ся і перестала єствувати яко політичний чинник тота партия, **котра против народу і єго змагань все ще підпирає заперечаючу королївску власть.** Небезпечність правлїня меншости і позапарляментарного правительства, як і заведеня на ново абсолютизму була би зникаючо мала, як би в сїм краю не знайшов ся анї один Мадяр, котрий готов би дати ся ужити за послїдне оруде віденьского опору. — По таких словах дїйстно трудно вже предвидїти, чим закінчить ся теперішне положенє на Угорщинї.

Справа марокканьска зачинає поволи тратити свій острий характер. Перепалка межи францускими а нїмецкими ґазетами вже ослабла, а остало ся ще лиш то одно вражінє, що анї одна анї друга сторона не хоче перша зробити крок до помиреня. В виду того в дипльоматичних кругах виринула гадка, щоби для полагодженя непорозуміня скликати **марокканьску конференцию.** Мало би то бути нїби продовженє тої марокканьскої конференциї, яка відбувала ся в 1880 р., а котру тодї скликала була Іспанія. До участи в тій конференциї були би запрошені не лиш так звані держави знад Середземного моря, але також Нїмеччина, Сполучені Держави, Бельґія, Данія і другі. Кажуть, що ту конференцию скличе знову іспаньске правительство.

2)

Дещо про Марокко.

(За нїмецкими подорожниками З. Ґенте і дром Кампфмаєром — подав К. Вербин).

(Дальше*).

Ґібральтар і Танґер.

Дув студений, північний вітер, коли я дня 18 лютого 1901 р. по полудни на трохи вже старім але все ще добрім пароходї „Елля Вирман“ виїхав з Гамбурґа. Лиш з великим трудом прокладало собі судно дорогу через кригу в устю ріки Лаби а в Північнім мори мело на нас зі всїх боків густим снїгом; відтак по короткій, ясній але студеній погодї, почавши від Біскайского заливу вздовж цїлого портуґальского побережа дув на нас з боку від заходу сильний вихор з дощем. Рано дня 2 марта підпливали ми вже до Ґібральтарского проливу, але веремя було все ще студене і падав дощ. Густа мрака і хмари засланяли перед нами заєдно цїле побереже Портуґалїї. Менї вже давно навкучилось було стояти на покладї і я сидів в каютї, коли около полудня корабельний послугач приніс менї вість, що показало ся марокканьске побереже.

Я й не добачив того, що небо від кількох годин було прояснило ся. Ми були вже саме коло іспаньскої місцевости Таріфа. Дружно витали нас білі доми зі своїми червоними кришами з дахівок, обведені зеленими стїнками горбів, а дальше виднїли ся полонини на горах, ослонені все ще горою густими хмарами. Але зовсїм відкрите лежало перед нами марокканьске побереже. Нїгде на нашій земли нема так безпосередного переходу межи двома зовсїм ріжними від себе сьвітами, як тут в Ґібральтарскім заливі. Нїгде на земли не підсунули ся до себе так близько два сьвіти, що стояли би в так різкій противности до себе, як тут, де північно-західний кінчик Африки відділяє лиш кілька миль широка водна дорога від іспаньскої цїлеччини, котра мимо звістної приповідки, що за Піринеями починає ся Африка, все таки належить ще до Европи. В найвузшім місци, межи рогом, званим Пунта Марокі коло Таріфи на іспаньскім а рогом Цірес на марокканьскім боцї, ширина того пролому, який тут зробила собі вода межи Атлянтийским океаном а Середземним морем, виносить менше як 14 кільометрів.

З цїкавостию, яку легко зрозуміти, вдивив ся я в той край, в котрого глубину мав я небавком вибрати ся в довшу подорож розслїдову. І знов потвердило ся менї старе правило: хоч би ми на основі навіть дуже добрих описів старали ся не знати як докладне виробити собі понятє о якімсь краю, то все-таки опісля сам єго вид зробить нам несподїванку своєю новостию. Так дико гористого краю, як ся часть Марокка, що тепер представляла ся моїм очам, я собі нїколи не уявляв. Не длятого, мовби тоті шпилї і вершки були дуже високі: пересїчно не доходять они до висоти 500 метрів, лиш тота маса скал, що висунула ся наперед і спадає стрімко до моря, а котру в Марокку звуть **Джебель Муса** т. є. гора Муси (Мойсея), по іспаньски **Сієрра Бульонес** а по анґлїйски **Епес Гіль** (Apes Hill, гора малп), один із тих стовпів, що в глубокій старинї звали ся стовпами Геркулєса, піднимає ся до висоти 2808 анґлїйских стіп або кругло 850 метрів. Але то збита в одну купу маса скал і їх стрімкі стїни роблять вражінє на чоловіка, а підчас коли на противнім, іспаньскім побережу виднїють ся на полонинах порозкидані тут і там самотні хати і обійстя, то на сих горах не видко здалека нїгде анї слїду якогось житя, якоїсь людскої культури. Певно, що й тут не брак людских осель — але чорні шатра з козячої шерсти або колиби з ріща, які тут ставлять собі кочуючі племена, не відбивають ся так різко як там від сїрого каміня і темнозелених корчів. Правда, на всходї, там де скалистий хребет спадає в долину в сторону як іспаньска кріпость Цевта, видко на нїм всїлякі башти: то іспаньскі форти, що служать лиш до конечного забезпеченя тої кріпости.

Розслїдова подорож до Марокка! А хибаж то не дивно — але таки дїйстно так — що знаємо нинї далеко лїпше всю прочу Африку в її найдальших і найдавнїйших закутинах як державу Єго шеріфского Величества, що таки безпосередно і в повнім значіню того слова лежить перед очима Европи? А то якраз най-

*) В першім фейлетонї на другій сторонї в другім стовпци і другім рядку з гори пропущено по словах: „бувший нїмецкий посол“, слово: „Брандт“.

Здає ся, що все було добре проготовлене, щоби улекшити Франциї окупацию Марокка, котрій перешкодило виступленє нїмецкого цїсаря, бо тепер показує ся, що претендент до марокканьского престола лагодив ся до нової борби з султаном, о чім доси не було чувати. Аж тепер наспїла вість з Альжіру, що войско претендента заатакувало місцевість Удіда, але по чотирогодинній борбі потерпїло рішучу поражку.

Недавне зближенє Сербії до Болгарии і звістна в славяньскім сьвітї взаїмність славяньска та всеславяньска ідея, котра від многих лїт морочить голови деяким одиницям слабших народів славяньских, знайшла як не може бути лїпшу ілюстрацию в Македонії. В окрузї Пореч в монастирскім вілєтї прийшло сими днями до формальної війни межи Болгарами а Сербами. До тепер мали в тих сторонах перевагу сербскі дружини, але що Пореч має велику вагу для Болгар і звідси мала розпочати ся загальна ворохобня, то болгарскі дружини старали ся відбити Сербам сї сторони. В послїдних часах почали сходити ся до Пореча болгарскі ворохобники з ріжних сторін а дня 5 с. м. прийшло межи болгарскими дружинами під проводом якогось Николова а сербскими під проводом Соколовича до великої битви, котра тревала цїлий день. Серби побили Болгар, а турецке войско розбило до послїдка ті дружини. Опісля виступило турецке войско против сербских дружин, що заняли були сильно укріплену позицию. Серби ставили опір і аж коли Турки спровадили пушки, Серби уступили. З обох сторін погибло богато людий.

З Росиї надходить чутка, що міністер справ внутрішних Булиґін подав урядово до відомости, що виготовить проєкт скликаня собору не скорше аж за рік а в дїйстности буде виданий заказ писати публично і згадувати про собор. Потверджeня сеї чутки нема, але в Росиї в теперішних часах все можливо.

Арештовані перед кількома тиждянями революціонери в Петербурзї помогли викрити правдиве імя убийника вел. кн. Серґія. Єсть ним якийсь Іван Калаєв, син бувшого інспектора варшавскої полїциї а студент петербургского університету. Той Калаєв був в 1902 р. у Львові і тут записав ся на львівский університет а мешкав на Личакові. Він мусїв внаслїдок участи в аґітациях революцийних утїкати за границю і приїхав був в сїчни 1902 р. до Львова, де навіть був замельдований на полїциї.

Росийска фльота пливе що раз дальше на північ і можна припускати, що вже сими днями прийде десь до великої морскої битви. Де тепер знаходить ся японьска фльота, не знати; але то здаєсь бути певною річию, що она буде держати ся близько своїх портів, щоби мати добру опору, а росийску фльоту звабити о скілько можна як найдальше від неутральних портів, в котрих остаточно росийскі кораблї могли би знайти якусь поміч. Коло Сінґапоре переїхало 47 росийских кораблїв, котрі їхали ґрупами по 4 побіч себе. Фльота складала ся з 6 кораблїв лінійних, 9 кружляків, 8 контрторпедовців, 3 поспішних пароходів, 3 кораблїв добровільної фльоти, 16 пароходів з вуглем, одного корабля шпитального і одного корабля ратункового. Кореспондент бюра Райтера придивляв ся фльотї на малім пароходї з близька і каже, що на кораблях були слїди довгої їзди по мори; всї кораблї були на водній лїнії покриті водними ростинами.

З манджурского поля війни надійшли до Петербурга невідрадні вісти. Розійшла ся іменно чутка, що ґен. Оку удало ся дїйстно обійти праве крило росийске і що знаходить ся мабуть вже на задї росийскої армії. Чутка ся о стілько єсть неімовірна, що ґен. Оку займав центрум в японьскій армії, отже ледви чи єму припала би задача обходити праве крило росийске, против котрого стояв Ноґі.

Новинки.

Львів, дня 10-го цьвітня 1905.

— Відзначеня. Є. В. Цїсар надїлив директора учительскої семинариї мужескої в Залїщиках, Тита Слоцевского, при нагодї его переходу на пенсию, ордером зелїзної корони III. кляси і надав старшому лїкареви повітовому в Тернополи д-рови Ем. Гладишовскому титул і характер краєвого інспектора санїтарного.

— Податкові полекші для селян. Видїл краєвий вислав до всїх видїлів повітових окружник, який подає всї ті приписи о податкових полекшах, котрі дотикають селяньского населеня і взиває всї повітові видїли, аби о тих приписах повідомили за посередництвом громадских зверхностий селян. В тій цїли мають повітові видїли поручити своїм урядникам, аби при нагодї комісий научали людий о тих полекшах, а громадским зверхностям, аби у відповідних случаях, особливо при елементарних нещастях або при полекшах в податку домово-клясовім списували зі сторонами протоколи і ті просьби протоколярно відсилали безпроволочно до дотичних властий.

† Йосиф Юрий Штросмаєр, епископ в Дякові, один з найбільших мужів Хорватиї, помер в суботу о годинї 3-ій по полудни в Осеку. Вже в осени повалила крінкого доси старця тяжка недуга. Вправдї він перебув еї, але до сил вже більше не вернув, лише поволи гас. Впрочім помер в віцї, якого не кождому судило ся дожити, бо в 90-ім роцї житя. Покійний, чоловік незвичайної чесности і доброти, учений, опікун штуки і науки, а притім горячий патріот, зробив сам один більше для Хорватиї, як цїлі поколїня, котрі его попередили. Істория розвитку Хорватиї в 19-ім віцї буде на віки звязана з его іменем. Штросмаєр уродив ся в Осеку, в тім самім місци, де тепер

менше знані тоті сторони, що найблизші до Европи, якраз той гористий край, на котрий тепер споглядаємо і той Ріф, що тягне ся на всхід від него, котрий єсть вітчиною тих независимих берберских племен, що називають ся Ріфі (в множинї Руафа) і завзято боронять своєї свободи. Єсть то характеристичне, що один альжерийский учений написав перед кількома роками дїло о сїм краю під заголовком „Незвістне Марокко“, а опис о тих сторонах подав в нїм не на основі своїх спостережень підчас якоїсь подорожи, лиш на основі того, що єму розповіли туземцї, котрих єму удало ся позискати для себе.

Коли дивити ся на тоті стовпи Геркулеса, на Джебель Муса (названий так може від імени арабского вожда Муса Ібн Носеір, котрий з початком 8 століття завоював найдальше на захід висунену часть північної Африки) і на положений напротив, лиш о половину так високий Ґібральтар (по правдї Джебель Тарік або „гора Таріка“), то насувають ся чоловікови на гадку великі історичні події з давно померклих часів. Але нам пильнійше придивити ся теперішности, хоч будемо старати ся не спустити з ока і минувшости та робити з неї висновки для теперішности. Ми мусїли насамперед заплисти до Ґібральтару і побули там аж до недїлї дня 3 марта вечером.

* * *

Кілько разів виринає справа марокканьска або кілько разів лагодить ся Анґлія до якоїсь важної акциї полїтичної, звязаної з еї посїлостями в Середземнім мори або над берегами сего моря, тілько разів зачинає й Ґібральтар відгравати важну ролю в рухах збройної сили Анґлії. Єсть се так важна позиция Анґлії при вході до Середземного моря, що для кождого, хто лиш трошки інтересує ся тим, що діє ся в сьвітї, треба конче познакомити ся докладнійше з сею, одинокою в своїм родї побережною кріпостию на цїлім сьвітї. В серпни 1904 р. минуло якраз 200 лїт, від коли ся кріпость перейшла в руки Анґлії і помогла їй запанувати на цїлім Середземнім мори, а се тим більше спонукує нас розказати тут дещо про сю кріпость і еї історию. Коли би марокканьска справа мусїла мечем рішати ся, то річ певна, що Ґібральтар відограв би тодї дуже важну ролю.

Анґлійский капітан Мечен (Machan), один із найлїпших знатоків історії розвою морских держав, так характеризує Ґібральтар: „Є місця, котрі нїби вже з природи призначені до того, щоби притягати електричні струї, які потрясають полїтичним сьвітом. Одною з найзамітнїйших таких точок то без сумнїву Ґібральтарска скала“. Правду сих слів потвердили вже не одні події хоч би й з найновійших часів. Ґібральтар став ся нинї для Анґлії ключем не лиш до Середземного моря, але й до еї посїлостий в Індиї а навіть і до далекого Всходу. Нагадаємо тут лиш той факт, що звістна подія в Північнім мори підчас їзди росийскої фльоти під командою адмірала Рождественского відбила ся зараз грімким відгомоном в Ґібральтарі.

Перший, що звернув увагу Анґлії на Ґібральтар, то був славний анґлійский муж державний, полїтик і вожд, льорд Кромвель, котрий бистрим оком розпізнав борзо, як великої ваги може стати ся Ґібральтар для Анґлії. Підчас війни Анґлії з Ішпанією в 1656 р. писав він до адмірала Блека (Blake), котрий з анґлійскою фльотою крутив ся коло ішпаньского побережа: „Старайте ся, коли можна, взяти несподїваним нападом місто і кріпость Ґібральтар. Коли будемо мати сю важну точку, то зможемо нашу торговлю як найлїпше боронити і держати Ішпанію в своїх руках, бо шість скороплавних фреґат поможуть нам в сїм вельми важнім місци далеко більше, як деинде й цїла фльота“. Але Блек не міг виконати тої ради, бо не мав тілько войска, щоби єго міг був висадити на беріг. Ґібральтар позістав і дальше в руках Ішпанії.

Але як видимо, вже тодї була там кріпость, отже істория еї сягає до ще ранших часів. Ґібральтар і пролив коло него набрали значіня аж тодї, коли Араби ширячі мечем магометаньску віру, перейшли під своїм вождом Таріком до Ішпанії. Они перші укріпили були се місце, а слїди тих укріплень видко ще й нинї. В пізнїйших борбах християн з Арабами, званими в Ішпанії Маврами, судьба Ґібральтару бувала всїляка, аж остаточно ішпаньский король а нїмецкий цїсар Кароль V., зрозумівши добре важність сего місця для оборони морскої торговлї від завзятих маврийских розбишаків морских на побережу Туніса, Альжерії і Марокка, завів тут перші укріпленя на новий лад. Слаба сторона тих укріплень була вже тодї така сама як і нинї, а іменно тота, що она підчас облоги від сторони моря могла би лиш тодї держати ся, як би мала забезпечений довіз провіянту і муніциї від сторони цїлеччини.

Пізнїйше настала була ішпаньска війна о наслїдство. В 1704 р. лютила ся в Ішпанії страшна війна. Французи заняли були більшу часть краю і взяли в свої руки власть державну. Портуґалія, Анґлія і Нідерлянди старали ся знову прогнати Французів. Анґлійско-нідерляндска фльота, зложена з 45 лінієвих кораблїв і 6 фреґат під проводом адмірала Руке, крутила ся коло Барцельони, де була головна опора француской воєнної сили в Ішпанії. На кораблях тої фльоти було анґлійско-нідерляндске сухопутне войско в силї 2400 мужа, під командою нїмецко-цїсарского польного маршалка ґрафа Юрия з Гессен-Дармштадт.

Коли атак на Барцельону не удав ся, рішили ся Руке і ґр. Юрий напасти несподївано на Ґібральтар і его взяти. Висшого приказу они на то не мали, але кріпость була в лихім станї і мала малу залогу, а значінє еї здавало ся їм дуже важне. І дїйстно, в кріпости

помер, дня 4 лютого 1815 р. Вже в школах показував незвичайні спосібности і неутомиму трудолюбивість. Учив ся фільософії в Дякові, теольоґії у Відни і Пешті і там в р. 1838 одержав рукоположене. Від того часу розпочинає ся его діяльність політична і суспільна для піддвигненя і усьвідомленя Хорватів. В р. 1849 став епископом в Дякові і на тім місци полишив ся до своеї смерти, обертаючи доходи з епископского майна головно на піднесене просьвіти в краю. Єму головно завдячує Академія полуднево-славяньска в Загребі свое еєствоване, котру він відкрив в р. 1868 і значно вивінував. Не щадив гроший також на инші народні цїли і видав на них велику суму, доходячу до двох міліонів корон. В хорватскім соймі виступав все як ревний оборонець народности і незавнсимости хорватскої. В р. 1888 обходив ювилей сьвященьства, котрий в цілім краю обходжено торжественно як народне сьвято. — Похорон відбуде ся дня 14 с. м. в Дякові. Возьмуть в нім участь представителї всїляких властий і товариств з цїлої Хорватиї.

— **Ц. к. краєва Рада шкільна** затвердила вибір д-ра Адольфа Дієціюса на делеґата міскої ради до окр. ради шк. в Ярославі і Володимира Олексина, управителя 3-кл. школи в Маґерові на представителя учительского званя до окр. ради шк. в Раві рускій; — іменувала Йос. Кебузиньского заступником учителя в ґімназиї в Стрию; іменувала в народних школах: Кл. Солярского учит. 6-кл. муж. школи в Рудках; Руд. Вернера управ. 2-кл. жін. шк. в Борщеві, Стан. Дієцівну учит. 4-кл. жін. шк. ім. цїсаря Франц Йосифа I. в Перемишли; Генр. Лерцля учит. 4-кл. муж. шк. в Янові; Меч. Макогоньского управ. 2-кл. шк. в Тучнім і Volод. Дорикову учит. 2-кл. шк. в Германові; — перенесла в стан супочинку; о. Николая Романюка катехита 6-кл. муж. школи в Городку.

— **Сумна подія родинна.** Дня 28 марта с. р. помер на удар серця о. Алексій Брик, парох в Биличи горішнім в 41-ім роцї житя, а 12-ім сьвященьства. Удар наступив в наслідок сильного розденервованя, викликаного через недугу жени. На другий день умерла і жена а за нею новонароджений синок. В хатї залягло нараз три мерцї: на катафальку муж, а в головах на софі жена і дитина. Похорон всїх відбув ся дня 31 марта. По похоронї сьвященичім бл. п. о. Алексія просто з кладовища удали ся всї люди враз з процесиєю по тїла жени і дитини і зложено всїх до одної могили. По померших лишило ся четверо дрібних дїтий. Отець бл. п. о. Алексія есть парохом в Биличи долїшнім, але так він як і жена его то старики, обоє вже мають по 75 лїт. Смерть сина і невістки так на них подїлала, що обоє розхоріли ся тяжко і нї одно не могло бути на похоронї, хоч парохія Билич горішний з Биличем долїшним творять одну громаду.

— **Загальні збори** олеської філїї товариства господарского „Сільский Господар“ відбудуть ся в канцелярнї уряду громадского в Олеську дня 13 цьвітня с. р. о год. 4-ій пополудни.

— **З'їзд міліярдерів.** В Монте Карльо і Монако перебувають тепер: міліярдер американьский Пернон Морґан, що приїхав на власнім яхтї Le Corsaire, оба Вандербільти, отець і син, з Нового Йорку, барони Генрих і Лїонель Ротшильди, барон Оппенгайм з Кольонїї — одним словом, самі найбільші богачі на сьвітї.

— **Удушені димом.** Дня 5-го цьвітня б. р. около 11-ої години рано стала ся в Прилипчу на Буковинї така нещастна пригода: Жена зарібника Петра Безбородька понесла єму до скарбу обід, а троє дїтий замкнула в хатї. Дїти грали ся сїрниками і запалили в хатї солому. Она наробила так богато диму в хатї, що нещастні дїти подушили ся. На місце нещастя приїхала судово-лїкарска комісия із Заставної.

— **Загадочна смерть артистки.** В містї Гайльброн, в Німеччинї, найдено оногди рано артистку тамошного театру Марию Тіплер в еї мешканю без житя. Здогадують ся, що Тіплер померла від загару. Єї суджений, Отто Зейбальт, котрий прибув на похорон, застрілив ся в готели. Померша артистка була дочкою директора ческого банку звязкового в Празї.

— **Огнї.** Дня 12 марта погоріли в Гординї, самбірского повіта, чотири загороди. Загальна шкода 2460 корон була обезпечена в товаристві краківскім. — Дня 14 марта згоріла в Бережници під Самбором хата одного господаря, обезпечена на 500 корон. — В Винниках, дрогобицкого повіта, згоріла дня 19 марта хата господаря Стефаняка. Причиною всїх тих пожарів було підпалене.

— **Завернені з дороги.** На головнім двірци зелїзничім у Львові задержала вчера полїция на телеґрафічне візване староства в Теребовли пятьох селян з Кобиловолок, котрі вибирали ся до Канади без пашпортів.

— **Убийство в поєдинку.** В лїску під Берлином відбув ся недавно поєдинок на пістолєти між 24-лїтним інжинєром Францом Кобилиньским з Варшави, а 25-лїтним нїмецким кольоністом з Африки, Ціплїцом, що пробував в Берлїнї яко висланник нїмецких кольоністів в Африцї в справі добутя в правительстві відшкодованя за ферми, понищені Герерами. Оба зустріли ся случайно в одній реставрациї, куди Кобилиньский зайшов в жіночім товаристві. Єму здавало ся, що Ціплїц глумливо на него дивить ся. В коридори зажадав Кобилиньский „поясненя“, підчас чого прийшло до суперечки, в якій ударив Ціплїца в лице. Прийшло до поєдинку, який відбув ся на пістолєти. При першій виміні куль упав Ціплїц трупом. Кобилиньского арештовано.

Телеґрами.

Відень 10 цьвітня. Нинї відбуває ся послїдне засїдане палати послів перед сьвятами. Комісия буджетова буде радити аж до пятницї. Палата згодила ся на слїдуючий порядок нарад: 1) Тарифа митова; 2) закон о похатній торговли; 3) італїяньский університет; 4) закон о конґруі.

Гамбурґ 11 цьвітня. Доносять тут з Сінґапоре, що фльота адм. Тоґо стоїть готова до борби близько сундайских (?) островів.

Льондон 11 цьвітня. З Токіо доносять: Фльоту адм. Камімури подїлено на дві части, з котрих одна має стерегти російскі кораблї у Владивостоцї, щоби они не виплили на поміч Рождественьскому, а друга має скріпити фльоту адмірала Тоґа, котра знаходить ся все ще на японьских водах.

Варшава 11 цьвітня. Петербургский кореспондент „Варшавск. Дневніка“ доносить, що петербургский ґен.-ґубебнатор Трепов має стати мінїстром справ внутрішних і шефом жандармериї, а помічник мінїстра справ внутрішних ґен. Ридзевский має знову обняти теку мінїстра двору..

Петербург 11 цьвітня. З Харбіна доносять: Віддїл хунхузів, зложений з 2000 людий підсунув ся до лївого крила Росиян над горішним Лїяо і розпочав битву, в котрій зранено звиш 50 Росиян. Хунхузи забрали богато возів з провіянтом, але мусїли уступити, коли Росияни одержали поміч.

Альжір 11 цьвітня. По битві під Удіда (гл.: Вісти полїтичні) войско марокканьского султана знайшло богато карабінів, чотири скринї з патронами і останки одної пушки, яку мало войско претендента. Страти претендента суть дуже великі. За кожду голову обіцяло правительство 10 франків. Також і марокканьскі вояки відтинають погибшим ворохобникам голови. Страти войск султана виносять лиш 10 погибших і около 20 ранених.

Петербург 11 цьвітня. „Біржев. Ведом.“ доносять, що в рішаючих кругах носять ся з гадкою заведеня монополю тютюнового. Здогадують ся, що се средство викликали кошти воєнні, бо після погляду францускнх капіталїстів лиш монополь тютюну міг би достаточно запоручити нову позичку російску у Франциї.

було всего лиш 150 мужа ішпаньского войска під командою старого ґубернатора Дієґо де Салїнас. Дня 1 серпня висїло тих 2400 мужа під командою ґр. Юрия і замкнули Ґібральтар від сторони цїлеччини. Дня 3-го серпня почала фльота бомбардувати місто і кріпость 900 пушками. Під охороною сего острілюваня висїли на беріг анґлїйскі моряки, але перший атак не удав ся, бо Анґлїйцї стратили від вибуху підложеної міни 100 людий, між тими 40 убитих. Мимо того сила опору залоги була вже зломана. Анґлїйцї загрозили, що по новім атаку виріжуть цїлу залогу, а ґубернатор постановив тодї піддати ся. Дня 4 серпня повівала вже на кріпости цїсарска хоругов, але на другий день заступлено еї анґлїйскою. Там остала ся она и до нинїшного дня.

По занятю тої кріпости звернув ґр. Юрий увагу анґлїйского посла в Лїсбонї, що Анґлія не повинна легковажити торговельного і полїтичного значіня сего заборола Середземного моря. Він припоручає длятого королевій Аннї дуже, щоби она забрала сю місцевість для Анґлії, аби Ішпанія і Франция не могли вже нїколи еї назад відобрати. Тота рада показала ся опісля зовсім оправданою. Кароль III., ішпаньский король, не радо дивив ся на то, що его союзники, Анґлїйцї, запанували в Ґібральтарі, але не мав сили їм спротивити ся. Але адмірал Руке і ґр. Юрий дивились в інтересї Анґлії ще дальше; они хотїли забрати ще й кріпость Цевту на африканьскій земли, котра від полудня замикала Ґібральтарский пролив, а котра вже сотками лїт була в посїданю Ішпанії. Але хоч султан Марокка обступив був кріпость від сторони суші, не удало ся анґлїйскій фльотї змусити залогу до капітуляциї. Бурї і брак муниции змусили адмірала відступити від бльокади і Цевта лишила ся в посїданю Ішпанії.

По занятю Ґібральтару прийшло було ще раз до кровавої борби. Францускому ґенералови, ґрафови Тулюзи здавало ся, що він мусить конче відобрати Анґлїйцям назад се важне місце і він виплив з Тулюзи з 92 воєнними кораблями. Коло Маляґи прийшло дня 24 серпня до лютої морскої битви, котра хоч і не рішила ся в нічию користь, то все-таки забезпечила Анґлїйцям поки що посїдане Ґібральтару. В осени 1704 р. відбили они всї атаки та удержались і дальше в посїданю кріпости, котра остаточно силою мирового договору в 1713 року остала ся їх власностию.

Пізнійше, підчас північно-американьскої війни о не зависимість, мусїв Ґібральтар видержати славну облогу від липня 1779 р. аж до жовтня 1782 р.; була то борба на мори і суши, котра величиною уживаних средств до неї і упертостию противників здивувала була весь тодїшний сьвіт, та ще й нинї має значінє для зачіпної війни против морских кріпостий. Ґен. Еллїот з 5000 мужа залоги боронив кріпости против в пятеро більшої воєнної сили сполучених Французів і Ішпанців. Способи борби, яких тодї уживано, були найлїпшим доказом, як велике значінє приписувано посїданю Ґібральтару. Кріпость осталась в руках Анґлїйців.

Від тої пори не прийшло вже більше до борби о Ґібральтар, але Анґлїя аж до наших часів не занедбала нїчого, щоби кріпость укріпити ще більше всїма средствами поступової технїки. Старший Піт предкладав в 1757 року, щоби Ґібральтар віддати назад Ішпанії, а в заміну за то взяти остров Мінорку, бо Ґібральтар за малий і пристань в нїм за тїсна, щоби могла служити за точку опори для великої фльоти, підчас коли порт Магон на Мінорцї надає ся знаменито на становище для зачіпної борби в західній части Середземного моря. Сю гадку піднощено й в найновійших часах, але серед теперішних відносин полїтичних не може бути й бесїди о тім, щоби до того прийшло.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ОГОЛОШЕНЯ.

З друкарнї В. Лозиньского, під зарядом І. Недопада. — (Телефона ч. 527).